

Een vlieg aan de lamp in voedselland

2010/52
11 | 08 | 2010

Er is weer iets loos in het land van de voedselproductie en dit slechts twee jaar na de voedselcrisis van 2008 die ook in ons land veel stof deed opwaaien. Ontnuchterend is dat we moeten vaststellen dat opnieuw speculatie op landbouwgrondstoffen een belangrijk onderdeel van de explosieve cocktail blijkt.

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom
Itinera Institute

Ook de discussie over de bio-brandstoffen en de vraag of zij de productie van voedsel verdringen laait weer op. In 2008 ging de Zwitserse rapporteur voor de Verenigde Naties nog zo ver om de biofuels een misdaad tegen de mensheid te noemen. Ook de toename van de olieprijs vormen deze keer opnieuw een belangrijke onderliggende factor die de kostprijs van voeding stuwt. Dit werkt via de transportkost maar ook via productieprocessen die veelal erg energie-intensief zijn. Ondanks de verhalen die de ronde gaan over de Chinezen die massaal vlees beginnen te eten, is het niet zozeer dat er een fysiek tekort aan voedselproductie is, maar zijn er dus vooral kostendrijvende factoren die een belangrijke rol spelen.

Ondanks de commotie die de

hogere voedingsprijzen in ons land opwekt, blijkt voeding in de uitgaven van de Belgische consument niet zo zwaar door te wegen. Slechts 12% van de uitgaven betreffen vandaag de dag nog voedingsproducten en ook voor de 25% laagste inkomens weegt voeding nog maar 12,7% tegen 11,5% voor de 25% hoogste inkomens. Dit is ooit uiteraard wel anders geweest. Een mens kan echter maar een bepaalde hoeveel voeding tot zich nemen zodat de welvaartsgroei van de voorbije decennia meer en meer besteed werd aan niet-voedingsproducten. Het is echter vooral voor de armste landen in de wereld dat hogere voedingsprijzen regelrechte drama's kunnen creëren. De voorbije twintig jaar werd de mythe gecreëerd dat het steeds mogelijk zou zijn om voeding aan lage prijzen op de internationale markt

“

De Wereldvoedselorganisatie moest vorige week haar projecties voor graanproductie met vijftien miljoen ton reduceren wat de grootste revisie is in twintig jaar.

”

te verschaffen, maar de waarheid is dat dit een land erg kwetsbaar kan maken. Het doorprikken van deze ballon is voor een land als het onze een onaangename ervaring, maar kan voor een onderontwikeld land het verschil tussen leven en dood uitmaken.

De hoogspanning die vandaag omtrent voedselprijzen weer oploopt, moet beleidsvoerders eraan herinneren dat er geen “business as usual” kan zijn. Dit betekent onvermijdelijk dat de slinger weer in de andere richting zal zwaaien op het vlak van importafhankelijkheid voor voeding. Ongetwijfeld zal Europa weer ‘graanschuren’ bouwen en meer zelfvoorzienend worden qua voedselproductie. Terwijl in arme landen hopelijk eindelijk opnieuw geïnvesteerd zal worden in de eigen landbouwers, hebben we de plicht in het Westen om echter verder te kijken dan ons korte termijn eigenbelang. Niet alleen moeten we evalueren wat een bijsturing van de Europese landbouwpolitiek inhoudt voor de landbouwers in het Zuiden, maar moeten recente ervaringen ons ook aanzetten tot het ontwikkelen van een meer duurzame landbouwproductie. De gevoeligheid van olieprijsen op de kost van voedsel zou hierbij een knipperlicht moeten zijn.

De voedselinflatie kan ook voor het verloop van het economisch herstel na de bijna doodervaring van vorig jaar problemen inhouden. Tot voor kort konden centrale bankiers zich veroorloven om de rente op historisch lage niveaus te houden omdat er geen dreiging van inflatie was met hoge inactiviteit op de arbeidsmarkt en grote ongebruikte productiecapaciteit alom. Door de prijsdruk vanuit voeding komen centrale bankiers echter voor het dilemma te staan of ze dit ultrasoepel beleid onaangepast kunnen laten. Uiteraard kan men argumenteren dat voedselprijzen erg volatiel zijn en dus geen permanent inflatiegevaar dienen in te houden, maar het erg expansief rentebeleid kan wel aanleiding geven tot het oversijpelen van prijsstijgingen van voeding naar andere goederen en diensten in de economie.

De Wereldvoedselorganisatie moest vorige week haar projecties voor graanproductie met vijftien miljoen ton reduceren wat de grootste revisie is in twintig jaar. Gezien de weersomstandigheden bestaan omtrent het zaaigoed voor de volgende Russische oogst de grootste onzekerheden die ook het seizoen 2010-2011 sterk kunnen beïnvloeden. Sinds de voedselcrisis van 2008 zijn er wereldwijd twee goede oogsten geweest die

de wereldvoedselvoorraden hebben aangevuld maar zoniet was 2010 opnieuw een rampjaar op voedselvlak. Opnieuw worden we eraan herinnerd dat de wereld minder stabiel is dan we de voorbije jaren wel dachten. Zelfs op het vlak van de voedselveiligheid hebben we minder redenen om op onze lauweren te rusten. Dit impliceert voor het voedselbeleid minimaal dat we meer buffers moeten inbouwen en dringend afstappen van het idee dat we het voedselsysteem kunnen optimaliseren zonder dat belangrijke veiligheidsmaatregelen nodig zijn.

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom

*Verschenen als opiniestuk in De Morgen van
10/08/2010*

Voor duurzame economische groei
en sociale bescherming.